

CONV 392/02

CONTRIB 137

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Γραμματείας

προς : τη Συνέλευση

Θέμα : Εισήγηση των μελών της Συνέλευσης που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό
Σοσιαλιστικό Κόμμα
«Προτεραιότητες για την Ευρώπη»

Ο Γενικός Γραμματέας της Συνέλευσης έλαβε την επισυναπτόμενη εισήγηση ¹ των μελών της Συνέλευσης που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα.

¹ Το κείμενο στις 11 γλώσσες μας έχει διαβιβαστεί, και θα είναι διαθέσιμο πολύ σύντομα στην ιστοσελίδα της Συνέλευσης.

Προτεραιότητες για την Ευρώπη

Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα στη Συνέλευση για το Μέλλον της Ευρώπης

3 Οκτωβρίου 2002

Το ένα τρίτο των μελών της Συνέλευσης προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Εκπροσωπούν την ΕΕ, τα κράτη μέλη της και τις υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ χώρες. Στο παρόν έγγραφο – που δημοσιεύεται ενώ αρχίζει η λεπτομερής επεξεργασία των συστάσεων για την κατάρτιση ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος – παρουσιάζεται το όραμά τους για μία Ευρώπη με ισχυρό κοινωνικό πρόσωπο και ενισχυμένους δημοκρατικούς θεσμούς.

Στην πορεία, θα δημοσιευθούν και άλλα έγγραφα που θα εξετάζουν λεπτομερέστερα διάφορες πτυχές του διαλόγου για το μέλλον της Ευρώπης. Τον Ιούνιο του 2003, πριν από την ολοκλήρωση των εργασιών της Συνέλευσης, θα δημοσιευθεί τελικό έγγραφο θέσης.

Μία Ευρωπαϊκή Ένωση για όλους

Στόχος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών και Σοσιαλδημοκρατών είναι η οικοδόμηση μιας ευρωπαϊκής δημοκρατίας, μιας Ευρώπης για τους πολίτες, βασισμένης στη διττή νομιμοποίηση των κρατών μελών και των λαών της Ευρώπης και στις κοινές ευρωπαϊκές αξίες. Οι εν λόγω αξίες, που βασίζονται στις αρχές της ισότητας και του σεβασμού των μειονοτήτων, διακηρύσσονται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και αποτελούν τον πυρήνα του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου που εξισορροπεί τον ανταγωνισμό και την αλληλεγγύη.

Για τη δημιουργία μιας δημοκρατικότερης, διαφανέστερης και αποδοτικότερης Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται μεταρρύθμιση των υφιστάμενων ευρωπαϊκών δομών. Η μεγαλύτερη δημοκρατική νομιμοποίηση, από την οποία εξαρτάται η περαιτέρω ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, απαιτεί πολύ μεγαλύτερη διαφάνεια και υποχρέωση λογοδοσίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Η μεταρρύθμιση πρέπει να συνοδεύεται από επίπονες προσπάθειες ώστε να κατανοήσουν καλύτερα οι πολίτες τι σημαίνει Ευρωπαϊκή Ένωση και ποια είναι τα οφέλη από την ύπαρξή της. Πρέπει να ενθαρρύνουμε τους πολίτες να ασχοληθούν με την πολιτική και πρέπει να επιτύχουμε αυτά που οι πολίτες χρειάζονται και επιθυμούν.

Η Ευρώπη δεν πρέπει να θεωρείται μία αφηρημένη έννοια που αφορά μόνο τεχνοκράτες και πολιτικούς: πρέπει, αντίθετα, να αφορά όλους ανεξαρτήτως τους κατοίκους της Ένωσης. Η Ευρώπη πρέπει να υπερβεί τα στενά όρια της οικονομικής πολιτικής και να μην περιορίσει τις φιλοδοξίες της στη δημιουργία της ελεύθερης αγοράς.

Η ενίσχυση της δημοκρατίας σε επίπεδο ΕΕ θα συμβάλει στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Σε όλα τα επίπεδα, τα μέλη της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα (Σοσιαλιστές και Σοσιαλδημοκράτες) οραματίζονται μια ΕΕ που ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό και βασίζεται στη συνεργασία και την αλληλεγγύη.

Το πλαίσιο της μεταρρύθμισης

Η σημερινή οργάνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκαλεί σύγχυση στους πολίτες. Έχουμε τέσσερις Συνθήκες, με περισσότερα από χίλια συνολικά άρθρα, καθώς και πληθώρα πρωτοκόλλων, ενώ η σύγχυση επιτείνεται από την ύπαρξη δύο διαφορετικών οντοτήτων, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Συνθήκες πρέπει να απλοποιηθούν και να οργανωθούν εκ νέου, προκειμένου να διαλυθεί η σύγχυση και να εκλείψει η αντίληψη ότι η Ευρώπη δεν είναι αρκετά διαφανής.

Χρειαζόμαστε δύο κείμενα. Το πρώτο θα θεσπίζει τις βασικές αρχές της Ένωσης και το Σύνταγμά της και το δεύτερο θα ορίζει τις λεπτομέρειες των πολιτικών της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα θα καθορίζει τον χαρακτήρα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των αποστολών της, των εξουσιών, των θεσμικών οργάνων και των δικαιωμάτων των πολιτών. Θα ρυθμίζει επίσης τις σχέσεις μεταξύ αφενός της Ένωσης και αφετέρου των κρατών μελών της, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των γειτονικών της χωρών. Θα περιέχει διατάξεις για τη χρηματοδότηση της Ένωσης και θα θεσπίζει τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος.

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων πρέπει να ενσωματωθεί στο Σύνταγμα. Κατά τον τρόπο αυτό, θα παρασχεθούν στους πολίτες εγγυήσεις για τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους σε επίπεδο ΕΕ και θα συγκεντρωθούν στο κείμενο του Συντάγματος οι κοινωνικές αρχές και αξίες οι οποίες πρέπει να διαπνέουν τις δραστηριότητες της Ένωσης. Με τη συμπερίληψη του Χάρτη στο Σύνταγμα, οι πολίτες θα αποκτήσουν επιπλέον δικαιώματα χωρίς να διευρυνθούν οι εξουσίες της Ένωσης. Η ΕΕ πρέπει να προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Ο διαχωρισμός των πολιτικών σε τρεις «πυλώνες» είναι ένα ακόμη χαρακτηριστικό της ΕΕ που προκαλεί σύγχυση στο ευρύ κοινό. Οι εν λόγω «πυλώνες» πρέπει να καταργηθούν όταν η Ένωση μετατραπεί σε ενιαία νομική οντότητα.

Επιθυμία μας είναι η προώθηση της μεγαλύτερης ολοκλήρωσης των χωρών της ΕΕ και η ύπαρξη ενιαίου θεσμικού πλαισίου. Θα διατηρήσουμε, ωστόσο, τον μοναδικό, χαρακτηριστικό τρόπο άσκησης της εξουσίας στο πλαίσιο της ΕΕ – άλλοτε σε επίπεδο ΕΕ και άλλοτε ως αποτέλεσμα διακυβερνητικής συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των κρατών μας. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου καθεστώτος, απαιτείται η υιοθέτηση διαφορετικών μεθόδων εργασίας για τους διάφορους τομείς πολιτικής, ενώ ειδικές ρυθμίσεις απαιτούνται στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας.

Οι κύριες διατάξεις των Συνθηκών που αφορούν τις σχέσεις της ΕΕ με τα κράτη μέλη της – για παράδειγμα οι διατάξεις που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να αναπτύσσουν στενότερη συνεργασία σε ορισμένους τομείς και να σημειώνουν σε αυτούς τους τομείς ταχύτερη πρόοδο από ότι η Ένωση στο σύνολό της (η λεγόμενη «ενισχυμένη συνεργασία»)– πρέπει να διατηρηθούν και μετά τη μεταρρύθμιση της ΕΕ. Πρέπει επίσης να διατηρηθεί η διαδικασία που θεσπίστηκε με τη Συνθήκη της Νίκαιας για την αντιμετώπιση περιπτώσεων παραβίασης δημοκρατικών αρχών.

Στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα πρέπει να κατοχυρώνεται ο ειδικός χαρακτήρας των πλέον απομακρυσμένων περιφερειών της Ένωσης, όπως οι Αζόρες, οι Κανάριες Νήσοι και τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα.

Θα ήταν φρόνιμο να δημιουργηθεί ένα νέο καθεστώς για τις χώρες που γειτνιάζουν με την ΕΕ, αλλά δεν επιδιώκουν την ένταξή τους σε αυτή, προκειμένου οι πολιτικοί, οικονομικοί και πολιτιστικοί δεσμοί μας με τις χώρες αυτές να ενισχυθούν.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο πρέπει να οδηγήσει σε αρκετές αλλαγές, προκειμένου να ανταποκριθεί στις αξίες και τις προσδοκίες μας.

Ανανέωση και εμπλουτισμός των στόχων της Ένωσης

Οι φιλοδοξίες μας όσον αφορά την ανανέωση και τον εμπλουτισμό των στόχων της Ένωσης μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- ΠΡΟΩΘΗΣΗ της αειφόρου ανάπτυξης και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής,
- ΑΝΑΠΤΥΞΗ του ευρωπαϊκού πολιτιστικού πλούτου,
- ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ δικαιωμάτων και ελευθεριών και
- ΕΔΡΑΙΩΣΗ της ευρωπαϊκής ταυτότητας στον κόσμο.

Η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης πρέπει να βασίζεται στην ανάπτυξη, την πλήρη απασχόληση και σε υψηλό επίπεδο κοινωνικής προστασίας, στο πλαίσιο μίας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και δυναμικής, κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Στόχος μας είναι η δημιουργία μίας οικονομίας της γνώσης και μίας κοινωνίας των πληροφοριών. Η Ένωση που οραματιζόμαστε δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ισότητα ανδρών και γυναικών καθώς και στην ενίσχυση των ευκαιριών για τους νέους. Αναγνωρίζει τον καίριο ρόλο των δημοσίων υπηρεσιών, του υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων των μελλοντικών γενεών. Βασικό χαρακτηριστικό της προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης θα είναι η αλληλεγγύη μεταξύ των λαών, μεταξύ των κρατών και μεταξύ των πόλεων και των περιφερειών της Ένωσης, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής σε όλη της επικράτεια της Ευρώπης.

Ιδιαίτερα σημαντική, παράλληλα με την ανάπτυξη κοινών αξιών και την ανάληψη από κοινού ευθυνών – αντίστοιχων των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης - είναι η προστασία του πολιτισμικού πλούτου και της πολιτισμικής πολυμορφίας της Ευρώπης.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πολύτιμη θα είναι η συνεισφορά πολιτιστικών, κοινωνικών και θρησκευτικών ομάδων.

Τρίτος στόχος μας είναι να καταστεί η Ένωση ένας χώρος που παρέχει εγγυήσεις για την ελευθερία και την προσωπική ασφάλεια. Το δικαιοδοτικό σύστημά της θα παρέχει εγγυήσεις για το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ένωση πρέπει να εδραιώσει την ταυτότητά της, να προωθήσει το κοινωνικό μοντέλο μας, να αμβλύνει τις αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης και να αγωνιστεί για την ασφάλεια των ευρωπαίων πολιτών στο πλαίσιο μίας διεθνούς τάξης βασισμένης:

- στο σεβασμό του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και των διεθνών συμφωνιών,
- στην ειρήνη και τη δημοκρατία,
- στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού,
- στην ισότητα ανδρών και γυναικών,
- στο δικαίωμα για ένα υγιές περιβάλλον,
- στην εξάλειψη της φτώχειας και του αποκλεισμού ομάδων του πληθυσμού από την κοινωνική ζωή και
- στην προώθηση του ελεύθερου και θεμιτού ανταγωνισμού στις διεθνείς αγορές.

Βασικές αρχές

Η Ένωση δεν πρέπει να αποτελεί υδροκέφαλο γραφειοκρατικό μηχανισμό που εκδίδει αυστηρές αποφάσεις. Οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο καταλληλότερο επίπεδο διακυβέρνησης – τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ευρωπαϊκό – υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω επίπεδα εξουσίας συνεργάζονται όταν αυτό απαιτείται για την επίτευξη των στόχων τους. Όπου κάτι τέτοιο είναι δυνατό, πρέπει να παρέχεται στους πολίτες η δυνατότητα να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή νομοθεσία πρέπει, όπου απαιτείται και στο μέτρο του δυνατού, να είναι ελαστική.

Οι εν λόγω αρχές, της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, είναι πολιτικές αρχές. Τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να μεριμνούν για το σεβασμό των αρχών αυτών κατά τη διαδικασία θέσπισης ευρωπαϊκής νομοθεσίας, κυρίως μέσω της θέσπισης νέων διαδικασιών ελέγχου των νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής καθώς και στο πλαίσιο της εποπτείας των ενεργειών των κυβερνήσεών τους στο Συμβούλιο.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πρέπει να ενισχύει τον σεβασμό των εν λόγω αρχών.

Η ενθάρρυνση του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού πολιτών να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων – αρχή της συμμετοχικής δημοκρατίας – θα οδηγήσει τελικά την Ένωση στην αναγνώριση της σημασίας του ρόλου των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και την εκπροσώπηση των ευρωπαίων πολιτών. Παράλληλα, πρέπει να παρέχεται σε πολίτες και οργανώσεις που εκπροσωπούν συγκεκριμένες ομάδες συμφερόντων η δυνατότητα να συνεισφέρουν τις ιδέες τους σε κάθε τομέα δράσης της ΕΕ. Πρέπει να αναζητηθούν τρόποι προβολής των απόψεων αυτών. Πρέπει να αναγνωριστεί και, ενδεχομένως, να ενισχυθεί ο ρόλος των συνδικαλιστικών ενώσεων και το δικαίωμά τους να δραστηριοποιούνται σε υπερεθνικό επίπεδο, των οργανώσεων των εργοδοτών και άλλων κοινωνικών εταίρων, η δε κοινωνία των πολιτών πρέπει να συμμετέχει σε διαβουλευσεις σχετικά με την υπό εκπόνηση νομοθεσία.

Καλύτερος καταμερισμός εξουσιών

Θα ήταν λάθος να γίνει περιοριστική απαρίθμηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών της ΕΕ. Αυτό που πραγματικά έχει σημασία είναι να καθοριστεί η εμβέλεια και το εύρος των εξουσιών της ΕΕ στους τομείς που απαιτείται, προκειμένου τα κράτη μέλη και οι λαοί της Ευρώπης να επιδιώξουν την επίτευξη των κοινών στόχων τους. Επιθυμία μας είναι η προώθηση και η ανάπτυξη της κοινοτικής μεθόδου λήψης αποφάσεων, στο πλαίσιο της οποίας τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μοιράζονται την εξουσία λήψης αποφάσεων.

Στο νέο Σύνταγμα πρέπει επομένως να απαριθμούνται σαφώς οι αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης καθώς και οι τομείς στους οποίους η Ένωση μοιράζεται την ευθύνη με τα κράτη μέλη. Στους υπόλοιπους τομείς, που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να παρέχει στήριξη μέσω της προώθησης και του συντονισμού των εθνικών πολιτικών.

Η Ένωση πρέπει να είναι σε θέση να επιβάλλεται ως πολιτική οντότητα όταν χρειάζεται, θα πρέπει, ωστόσο, να αποφεύγει περιττές ρυθμίσεις. Επομένως:

- Επιθυμία μας είναι να προωθήσουμε και να προστατεύσουμε το κοινωνικό μοντέλο μας. Η σχέση μεταξύ οικονομικού και κοινωνικού συντονισμού πρέπει να είναι ιδιαίτερος στενή, γεγονός που θα μας επιτρέψει να αξιοποιήσουμε το οικονομικό δυναμικό της Ένωσης και του Ευρώ για την επίτευξη των στόχων της πλήρους απασχόλησης, του υψηλού επιπέδου κοινωνικής προστασίας και για τη διασφάλιση ίδιας ποιότητας ζωής για τους πληθυσμούς όλων των περιφερειών της Ένωσης. Οι οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητές μας πρέπει να αφορούν την Ένωση στο σύνολό της και να εμπερικλείουν τους στόχους που έχουν δεσμευθεί να επιτύχουν τα κράτη μέλη στους τομείς της οικονομικής, της κοινωνικής, της περιβαλλοντικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης.
- Ο συντονισμός των πολιτικών πρέπει να κατοχυρωθεί με τη συμπερίληψή του στη Συνθήκη. Το νέο αυτό μέσο θα παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συντονίζουν τις πολιτικές τους βάσει καθορισμένων κοινών στόχων, σημείων αναφοράς και κατευθυντήριων γραμμών που θα εγκρίνονται από το Συμβούλιο κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Θέλουμε μία Ευρώπη ισχυρή και δυναμική στη διεθνή σκηνή, η οποία θα αναλάβει τις ευθύνες της ενόψει των προκλήσεων που θέτει η παγκοσμιοποίηση. Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας, η απαίτηση ομοφωνίας για τη λήψη αποφάσεων πρέπει να περιορίζεται στην έγκριση νέων ευρωπαϊκών στρατηγικών. Τα κράτη μέλη θα ενεργούν μόνο βάσει των κοινών αυτών στρατηγικών, εκτός εάν σε κάποιον τομέα δεν υπάρχει κοινή θέση της ΕΕ. Πρέπει να διατηρηθεί η δυνατότητα της εποικοδομητικής αποχής.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην πρόληψη συγκρούσεων. Προκειμένου η Ένωση να αναλάβει ειρηνευτικές αποστολές – τις καλούμενες «αποστολές Petersberg» – πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η πολιτική ασφάλειας και άμυνας και η Ένωση να αποκτήσει επιχειρησιακές ικανότητες για τη διαχείριση τόσο στρατιωτικών όσο και πολιτικών κρίσεων. Τα στρατεύματα θα παραμείνουν υπό εθνικό έλεγχο. Η πολιτική ασφάλειας και άμυνας πρέπει να υποβάλλεται σε δέοντα κοινοβουλευτικό έλεγχο. Η Ένωση πρέπει να αυξήσει την εκπροσώπηση της σε διεθνείς φορείς, των οποίων οι δραστηριότητες εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάταξη αυτή δεν θα εμποδίζει την εκπροσώπηση των κρατών μελών στους ίδιους διεθνείς οργανισμούς.
- Η έννοια του «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» - τέτοιος χώρος επιθυμεί να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση - πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Νομοθεσία πλαίσιο πρέπει να καθορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής, παρέχοντας στις εθνικές και περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες της νομοθεσίας ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες. Η Ένωση πρέπει, φυσικά, να διατηρήσει τη δυνατότητα θέσπισης δεσμευτικής νομοθεσίας στις περιπτώσεις που απαιτείται η εφαρμογή ομοιόμορφων κανόνων στο σύνολο των κρατών μελών για την αντιμετώπιση προβλημάτων διασυνοριακού χαρακτήρα.

Όταν η εξουσία της Ένωσης περιορίζεται στην παραγωγή νομοθεσίας πλαισίου, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πρέπει να έχει την εξουσία να αποφαινεται περί του εάν η Ένωση υπερέβη τις εξουσίες της.

Η Ένωση αποτελεί τη μεγαλύτερη σε έκταση παγκοσμίως γεωγραφική ζώνη ελεύθερης διακίνησης εμπορευμάτων και παροχής υπηρεσιών. Η ομαλή λειτουργία της εν λόγω αγοράς είναι ιδιαίτερα σημαντική και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής στον τομέα του ανταγωνισμού πρέπει να διασφαλιστούν και, όπου κρίνεται απαραίτητο, να ενισχυθούν. Στις περιπτώσεις που απαιτείται μεν η λήψη μέτρων για τη συνέχιση της ομαλής λειτουργίας της κοινής αγοράς, αλλά η πλήρης εναρμόνιση θα προσέκρουε στις αρχές της επικουρικότητας ή της αναλογικότητας, τα θεσμικά όργανα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν μόνο τα μέτρα εκείνα που επιτρέπουν οι συνθήκες για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων στην αγορά.

Μία πιο ανοικτή Ένωση

Η Ευρώπη πρέπει να αλλάξει τον τρόπο θέσπισης νομοθεσίας. Κατ' αρχάς, πρέπει να αρχίσει να χρησιμοποιεί τους όρους «νόμος» και «νόμος πλαίσιο» αντί όρων όπως «κανονισμός» και «οδηγία» που προκαλούν σύγχυση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να συνεχίσει να έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να υποβάλλει νομοθετικές προτάσεις και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να εκφράζει τη γνώμη του στο πλαίσιο ενιαίας και σαφούς νομοθετικής διαδικασίας. Η ΕΕ πρέπει συγκροτήσει ένα νέο, ενιαίο Συμβούλιο Νομοθετικών Θεμάτων, το οποίο θα νομοθετεί δημόσια.

Το εξειδικευμένο αυτό Συμβούλιο θα συνεδριάζει σε ομάδες για το συντονισμό της πολιτικής στους τομείς των εξωτερικών υποθέσεων, των οικονομικών, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης. Οι υπουργοί των κρατών μελών, οι οποίοι θα συμμετέχουν στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, θα προετοιμάζουν τις συνόδους κορυφής της ΕΕ.

Η διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, η οποία πρέπει να αναδιοργανωθεί κατά τρόπο ανάλογο με τη νομοθετική, θα βασίζεται σε πρόταση που θα υποβάλλει ετησίως η Επιτροπή. Η πρόταση αυτή θα καλύπτει τις δαπάνες (καταργώντας τη διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και μη υποχρεωτικών δαπανών) και τους πόρους. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να ενσωματωθούν στις συνθήκες διοργανικές συμφωνίες επί θεμάτων προϋπολογισμού, καθώς και το πλαίσιο για τη διατήρηση υπό έλεγχο των δαπανών του προϋπολογισμού – η καλούμενη «δημοσιονομική προοπτική».

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να είναι αρμόδια για τη θέσπιση της απαραίτητων εκτελεστικών νομοθετικών πράξεων καθώς και για το συντονισμό και την επιβολή των διατάξεών της.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών πρέπει να έχουν δικαίωμα ανάκλησης, με ειδική πλειοψηφία, μέτρων της Επιτροπής για την εφαρμογή αποφάσεων.

Στο πλαίσιο της απλούστερης αυτής δομής, στις συνόδους κορυφής των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – θα καθορίζονται οι στρατηγικές προτεραιότητες της Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα αναλάβει έναν ευρύτερο και πιο συγκεκριμένο ρόλο στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Το ευρωπαϊκό δικαστικό σώμα θα εγγυάται την τήρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Θα εγγυάται επίσης τον σεβασμό, την προστασία και την ανάπτυξη των δικαιωμάτων των πολιτών και των κατοίκων της Ευρώπης που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα και στις Συνθήκες.

Αποτελεσματικότερα θεσμικά όργανα

Πρέπει να αναθεωρηθεί το καθεστώς της ανά εξάμηνο κυλιόμενης Προεδρίας του Συμβουλίου, καθώς εμποδίζει τη συνέχεια της πολιτικής. Στο πλαίσιο μίας ευρύτερης ρύθμισης, που θα βασίζεται στην ισότητα μεταξύ των κρατών μελών και στην ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων, πρέπει να συμφωνηθεί μεγαλύτερης διάρκειας θητεία για τη νέα Προεδρία, με στόχο τη διασφάλιση της συνέχειας των πολιτικών του Συμβουλίου.

Ομοφωνία πρέπει να απαιτείται μόνο για την έγκριση νομοθεσίας με συνταγματικές προεκτάσεις ή νομοθεσίας που αφορά καίρια ζητήματα εθνικής κυριαρχίας. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η νομοθεσία πρέπει να εγκρίνεται με ειδική και διπλή πλειοψηφία (πλειοψηφία των κρατών μελών, που αντιπροσωπεύουν όμως και την πλειοψηφία του πληθυσμού της Ευρώπης). Πρόκειται για τον πλέον δίκαιο αλλά και για τον ευκολότερα κατανοητό τρόπο λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ.

Η Ευρώπη πρέπει να εκφράζεται με ενιαία φωνή στη διεθνή σκηνή και, για τον λόγο αυτό, πρέπει να δοθεί τέλος στην αλληλεπικάλυψη των καθηκόντων του Υπατού Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας του Συμβουλίου αφενός και του Επιτρόπου για θέματα εξωτερικής πολιτικής αφετέρου. Ο νέος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής θα αναφέρεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Πρέπει να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο οποίος θα έχει, πρώτον, μεγαλύτερη δημοκρατική νομιμοποίηση και δεύτερον το δικαίωμα κατανομής και ανακατανομής ρόλων στους Επιτρόπους, προκειμένου η Επιτροπή, ως σώμα, να είναι όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη.

Δημοκρατικότερα θεσμικά όργανα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να εκφράζει τη γνώμη του, και, όπου απαιτείται, να παρέχει την έγκρισή του σε σχέση με κάθε διορισμό σε θέση που προβλέπεται από το Σύνταγμα. Το ίδιο ισχύει και σε σχέση με τις διεθνείς συμφωνίες.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο επί των νέων ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων σεβόμενο την αρχή ότι ζητήματα που άπτονται της ποινικής δικαιοσύνης πρέπει να παραμείνουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα στο σύνολό τους πρέπει να εφαρμόζουν την αρχή της ισόρροπης εκπροσώπησης των δύο φύλων κατά τη λήψη αποφάσεων περί διορισμών.

Οι εργασίες του συνόλου των θεσμικών οργάνων της ΕΕ πρέπει να βασίζονται στην αρχή της απόλυτης διαφάνειας. Η αρχή της πρόσβασης του κοινού σε επίσημα έγγραφα πρέπει να επεκταθεί και να καλύπτει το σύνολο των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ. Το Σύνταγμα πρέπει να κατοχυρώνει την ελευθερία δημοσίευσης και να περιορίζει το δικαίωμα των θεσμικών οργάνων να αποκαλύπτουν τις πηγές πληροφόρησής τους.

Το Σύνταγμα πρέπει να κατοχυρώνει το δικαίωμα χρηστής διοίκησης του πολίτη. Τα θεσμικά και άλλα όργανα της ΕΕ στο σύνολό τους πρέπει να υποχρεούνται να λειτουργούν βάσει δεσμευτικών κανόνων χρηστής διοικητικής συμπεριφοράς και να ενημερώνουν τους πολίτες για τα αντίστοιχα δικαιώματά τους.

Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων πρέπει να ενισχυθεί, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας, χωρίς να δημιουργηθούν νέα όργανα. Απαιτείται στενότερη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε διάφορες πτυχές της πολιτικής της Ένωσης. Κατ' αυτό τον τρόπο θα βελτιωθούν οι μηχανισμοί δημοκρατικού ελέγχου.

Πρέπει να ενισχυθεί ο σημαντικός ρόλος των περιφερειών και των τοπικών κυβερνήσεων. Πρέπει να διασφαλιστούν ο ρόλος και οι αρμοδιότητές τους και η Ένωση πρέπει να είναι ανοικτή σε προτάσεις για τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους στην εκπόνηση και την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Τέλος, στο πλαίσιο μιας δημοκρατικότερης Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα εθνικά κοινοβούλια και οι πολίτες της Ευρώπης πρέπει να συμμετέχουν στις μελλοντικές διαδικασίες αναθεώρησης του Ευρωπαϊκού Συντάγματος.